

Radosna MISIJSKI LIST vijest

Bog se učinio čovjekom da oplemeni i uvizi našu ljudskost

Iznenadenja u selima
Dondone i Torchedo

Misionari ne umiru

Apostolat molitve

Da bi oni koji su uključeni u službu vjere i njezina prenošenja u dijalogu s kulturom mogli naći jezik koji odgovara okolnostima sadašnjeg vremena

Sadržaj

Uvodnik U središtu Iz života naših misionara

Intervju Apostolat molitve Vijesti iz Crkve u Hrvata

Život jednog misionara Misijski velikani

Uvodnik	Dajte nam pravog Isusa.....	3
U središtu	Put kojim se rjeđe ide	4
Iz života naših misionara	Bog se učinio čovjekom da oplemeni i uzvisi našu ljudskost	6
	Iznenadenja u selima Dondone i Torchedo	8
	Misionari ne umiru	10
Intervju	Fidei Donum	12
Apostolat molitve	Misijska nakana za prosinac	14
Vijesti iz Crkve u Hrvata	Misijski tjedan u katedrali.....	15
	Svjetski dan misija u Prozoru.....	15
	Svjetski dan misija u Žepču.....	15
	Zagrlili smo svijet	16
	„Samo ljubav vrijedi!“	16
	Misijska nedjelja u znaku svetaca	17
	Župe Porečke i pulske biskupije za misije i misionare.....	17
	Misijska kućica.....	17
	100 dana misija u župi Šubićevac	18
	Budi i ti misionar	18
	Djeca svetog Franje za djecu u Nigeriji.....	18
Život jednog misionara	Nogometna utakmica u Bošontiju	19
Misijski velikani	James Alfred Miller, mučenik u Gvatemali	21

Izdavač: Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini
Glavni urednik: v.l. Antun Štefan; **Zamjenik glavnoga urednika:** mons. Luka Tunjić
Godišnja pretplata: Hrvatska 90 KN; Bosna i Hercegovina 24 KM; europske zemlje 30 EUR; Australija 40 AUD; Amerika 40 USD; Kanada 40 CAD
Tisk: Grafička Markulin, Lukavec; ISSN 1331-1204

Impressum

Darove za različite misijske namjene i pretplatu *Radosne vijesti* možete slati na adrese i račune:

NACIONALNA UPRAVA PMD RH
Ksaverska cesta 12a, HR - 1000 ZAGREB
Tel. 01/5635-055
E-mail: missio.croatia@misije.hr
web: www.misije.hr

Kunski ūro račun:
IBAN: HR6323600001101542876
Model: HR99
u polje "Opis plaćanja" navesti svrhu uplate

Devizni račun:
Zagrebačka banka d.d., Zagreb
IBAN HR6323600001101542876
SWIFT CODE: ZABAHR2X
Navesti svrhu uplate

NACIONALNA UPRAVA PMD BiH
Kaptol 32, BiH - 71000 SARAJEVO
Tel./fax: 0387/33/667-889
E-mail: missio.bih@bih.net.ba
web: www.missio.ba

Račun u konvertibilnim markama:
UniCredit Bank d.d.
Račun primatelja: 3383202200897320
Navesti svrhu uplate

Devizni račun:
UniCredit Bank d.d.
IBAN: BA393383204893626147
SWIFT CODE: UNCRBA22; No. 48-32-936261
Navesti svrhu uplate

Dajte nam pravog Isusa

Kao temu za posljednji uvodnik u ovoj kalendarskoj godini izabrao sam nešto neobično. Pisat ću o opasnosti od „evangelja blagostanja“. O toj opasnosti govorili su afrički biskupi na nedavnoj Sinodi o mladima u Rimu. Radi se o krivu shvaćanju vjere i misijske djelatnosti Crkve, odnosno sadržaja vjere i misija.

Piše vlč. Antun Štefan

I papa Franjo već je u nekoliko navrata upozorio na „teologiju blagostanja“, ustvrdivši da njezini pristaše nemaju „sućuti prema siromašnima“ i njihovu nevolju vide kao znak Božje odbačenosti.

Riječ je dakle o tzv. „nauku“ koji tvrdi da su zdravlje i novac posljedica Božje naklonosti prema čovjeku te da čovjeku koji poštuje Božji zakon sve uspijeva u materijalnom smislu.

Na krilima masmedija takvo krivo shvaćanje vjere i misija, tj. propovijedanje „evangelja blagostanja“, širi se preko SAD-a i Europe po misijskim zemljama Afrike, Azije i Latinske Amerike. I naša domaća Crkva boluje od toga duhovnog sindroma.

Kada kod nas govorimo o Crkvi i o misijama, više ne pomisljamo najprije na naviještanje evangelja, jer je priča o naviještanju, odnosno o evangelizaciji i vjeronauku, nezanimljiva. Više nas zanimaju „konkretnе“ stvari, ono što Crkva (g)radi.

To je duhovni sindrom, dakle bolesno stanje koje se događa kad smo opsjetnuti nabranjem misijskih i inih karitativnih projekata, uspjeha, crkvenih medija, izgrađenih crkvi, škola i bolnica, bunara i svih drugih „konkretnih“ stvari. Takva duhovna bolest vrlo je opasna, jer sve ono što se ne objavi na naslovnicama katoličkih mreža i pred mikrofonom, o čemu se ne raspravlja za okruglim stolovima, o čemu se ne piše u novinama i na portalima, sve što nije volontiranje, čega nema na fotografijama i što nije novac – ništa ne vrijedi. To nije evangelje!

Afrički biskupi poručuju nam da im ne treba „evangelje blagostanja“. Mole nas da im damo pravog Isusa, podsjećajući nas da je sve počelo u siromaštvu i maljenosti betlehemske štalice. Poručuju nam da je Dijete iz betlehemske štalice jedino što žele za Božić i Novu godinu. Oni žele pravoga, siromašnoga, betlehemskeg Isusa.

Takva, pravog Isusa i ja svima nama želim.

*Sretan Božić
i Nova godina!*

Put kojim se rjeđe ide

Piše dr. sc. Snježana Mališa

Ne znam koliki od vas imaju iskustvo da, nakon što pročitaju koju knjigu ili tekst, ne osjete nikakav odjek u duši i ne razumiju oduševljenje onih koji su im knjigu preporučili. Slično se događa i kad se radi o naviještanju evanđelja, jer ne razumijemo Božju riječ. Stječemo dojam da Božji poziv na svetost nije upućen nama jer ne znamo graditi osobni odnos iz kojeg se rađa iskustvo živoga Boga ili imamo s tim poteškoća. Uostalom, svaki pokušaj razgovora među vjernicima o iskustvu živoga Boga otkriva nemalene poteškoće i najčešće ima dva moguća ishoda: prvi je čuđenje kakvo je to pitanje, a drugi da je željeti takvo „iskustvo“ daleko od crkvenog nauka i našega ljudskog poimanja, a onda, jednostavno, požalite što ste uopće i postavili takvo pitanje.

Posljedično, svi se držimo si-gurnih i jasnih putova: idemo na svetu misu, dajemo milostinju i povremeno se angažiramo u došašcu i korizmi zbog bremenitosti liturgijskog vremena. I tu završava naše promišljanje o mogućem misijskom angažmanu, jer su nam, zbog svega navedenoga, potrebni poniznost, poučljivost i predanje. Još smo donekle spremni prihvatići poniznost i poučljivost u tom angažmanu, ali se olako damo obeshrabriti kad se radi o predanju Bogu, zato jer nismo sigurni idemo li tim putem. Uostalom, koliko puta nam je, nakon što smo čuli neki biblijski tekst, taj tekst ostavio dubok trag u duši i u srcu te ga još uvijek prebiremo i po njemu živimo? Trag koji nas podsjeća i usmjerava da s Pavlom molimo: „Zato prigibam koljena pred Ocem, od kojega ime svakom očinstvu na nebu i na zemlji: neka vam dadne po bogatstvu slave svoje ojačati se po Duhu njegovu u snazi za unutarnjeg čovjeka, da po vjéri Krist prebiva u srcima vašim te u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni mognete shvatiti sa svima svetima što je Dužina i Širina i Visina i Dubina te spoznati nadspoznatljivu ljubav Kristovu, da se ispunite do sve punine Božje.“ (Ef 3, 15 – 18)

Mnogi će potvrditi da je danas put naviještanja i svjedočenja onaj kojim se rjeđe ide, jer je zahtjevan i uzak. Papa Franjo ističe da takav put traži od nas da prekinemo neku naviku ili način života, ali istovremeno, ako se istinski njime krene, takav put donosi plod koji mijenja živote, a samim time i svijet. Načelo je to gorušičinog zrna o kojem nam govori evanđelje: „Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uze gorušičino zrno i posija ga na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama.“ (Mt 13, 31)

Paradoksalno, da bismo shvatili „što je Dužina i Širina i Visina i Dubina“, ali i bili spremni da budemo „najmanje od svega sjemenja“, da bi kasnije „dolazile ptice nebeske i gnijezdile se po granama“, moramo biti otvoreni i spremni na siromaštvo, na siromaštvo kojeg se suvremeni čovjek boji i svim snagama od njega bježi.

1. Otvorenost i spremnost na siromaštvo

Suvremeni čovjek teži uspjehu, za koji je spreman podrediti

svakodnevni život, jer ga smatra mjerilom vlastite vrijednosti u obitelji i društvu, a sama pomisao na siromaštvo, a kamoli otvorenost i spremnost za njega, za mnoge, pa i za kršćane, graniči sa zdravom pameću. Važno je napomenuti da se siromaštvo ne odnosi samo na izostanak ili manjak materijalnih dobara. Tko ne želi biti uspješan, tko ne želi biti egzistencijalno osiguran? Zasigurno Bog ne traži da budemo neuspješni, jer nam onda ne bi povjerio talente i nagradio vjernog slugu koji ih je umnožio, nego nam otkriva naš odnos prema bogatstvu i različitim oblicima siromaštva.

Papa Franjo govori o tri oblika siromaštva koji su preduvjet da bismo bili poučljivi i postali istinski Isusovi učenici. Radi se o putu kojim se rjeđe ide, jer traži od nas u svakodnevnom životu jasno opredjeljenje prema bogatstvu, traži našu spremnost na progone i na samoću. Prvo je da, ma koliko bili bogati ili oskudijevali, ne budemo srcem privrženi novcu, jer je to stalna opasnost i bogatih i siromašnih.

Druge je spremnost da zbog evandelja prihvativimo progone, pa i klevete najbližih i šire okoline, a treće je spremnost na siromaštvo samoće i osjećaja napuštenosti u zahtjevnim trenutcima života ili starosti. Ti zahtjevi nisu vezani samo uz godine ili okolinu, nego se posebno otkrivaju onda kada prestanemo živjeti komotno kršćanstvo i kada počinjemo, svojom autentičnošću, pa i onda kada šutimo, izazivati reakcije okoline. Takve reakcije onda postaju jasan znak da odgovaramo na Božji poziv i da smo usmjerili život na rast u vjeri i da idemo putem kršćanske zrelosti. Tada ćemo doista shvatiti što psalmist kaže: „Blago čovjeku koji ne slijedi savjeta opačkih, ne staje na putu grješničkom i ne sjeda u zbor podrugljevaca, već uživa u zakonu Jahvinu, o zakonu njegovu misli dan i noć“ (Ps 1, 1 – 2), i postupno se otvarati za ljubav koja ima svoj izvor u Kristovoj ljubavi za nas.

Suvremenim čovjek teži uspjehu, za koji je spremjan podrediti svakodnevni život, jer ga smatra mjerilom vlastite vrijednosti u obitelji i društvu, a sama pomisao na siromaštvo, a kamoli otvorenost i spremnost za njega, za mnoge, pa i za kršćane, graniči sa zdravom pameću. Tko ne želi biti uspješan, tko ne želi biti egzistencijalno osiguran? Zasigurno Bog ne traži da budemo neuspješni, jer nam onda ne bi povjerio talente i nagradio vjernog slugu koji ih je umnožio, nego nam otkriva naš odnos prema bogatstvu i različitim oblicima siromaštva.

2. Ukorijenjenost u ljubavi

Znamo da Boga ne možemo drugima navijestiti bez spremnosti da „podnosimo jedni druge u ljubavi“, kao što isto tako znamo da nema ljubavi bez vjernosti, vjernosti Kristu i našemu pozivu. Znamo da se to odnosi na ponasanje dostoјno „primljenog poziva“, koje se očituje u poniznosti,

blagosti i velikodušnosti. To su karakteristike koje omogućavaju mir i jedinstvo ljudi, napose u vremenu velike buke (kako medijske tako i osobne), koja vodi različitim podjelama i udaljavanju, a onda i nerazumijevanju stvarnosti i potreba drugih.

Ne bismo smjeli zaboraviti da samo u Kristu, i jedino u Kristu, postoji ljubav bez pridržaja i preispitivanja, nagodaba i očekivanja. Kristovo je darivanje bez uvjeta, kao i ustrajnost u prihvatanju dokraja. Njegova smrt na križu i uskrsnuće korijen su bezuvjetne ljubavi, koja se ostvaruje umijećem življenja u postojećim odnosima. Stoga možemo zaključiti da drugog puta nema nego slijediti svetog Pavla: „Zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni – u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu!

Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! A povrh svega – ljubav! To je sveza savršenstva. I mi Kristov neka upravlja srcima vašim – mi na koji ste pozvani u jednom tijelu! I zahvalni budite! Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama! U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljujte! Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu! I sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu!“ (Kol 3, 12 – 17)

Sav program misijskog djelovanja sažet je u iskustvu živog Boga (metoda naviještanja), u poniznosti i na primjerima svetaca (snaga naviještanja), u molitvi koja obnavlja revnost i u patnji koja odgaja za zrelost u vjeri.

A sve to nije uvjetovano projektima niti drugim ljudima, nego našim izborom, zato što smo „sol zemlje i svjetlo svijeta“. Samo tada prestaje biti teško ili nemoguće da zajednički „uzrastemo“ da bi se drugi imali gdje nastaniti kad su na potrebi.

Bog se učinio čovjekom da oplemeni i uzvisi našu ljudskost

EKVADOR
– s. Lenka Čović

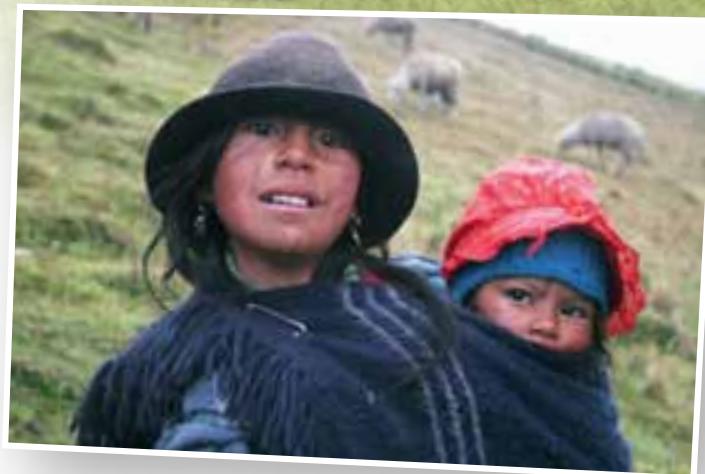
Svaki dan za nas je novo svjetlo i nada s kojom gledamo u budućnost, da život bude ispunjeniji i sretniji. Takvo je ovo vrijeme došašća, priprema za slavljenje Isusova dolaska među nas. Vrijeme je to koje ispunja naš život nadom da ljudi svaki dan mogu biti bolji, nadahnjujući se svakodnevno na Božjoj poruci i njegovu dolasku među nas.

Isus se učinio jednim od nas. Rođen je kao dijete, malen u jaslicama, krhak i potpuno ovisan o drugima. Ali Isus je imao svoju obitelj, koja ga je voljela, štitila i brinula se o njemu, a većina ju naše djece nema te su prepuštena sama sebi,

izložena opasnostima i porocima koje donosi ulica.

Ulica na kojoj žive uvlači ih u sve poroke, u ono što ih čini manje osobama, obećavajući im sreću u drogi, u razvratnom životu, tjerajući ih u kriminalne grupe, gdje je nasilje jedini način preživljavanja. To je stvarnost većine naše djece i mladeži i u tom se osjeti važnost života u dobrom, zdravim, kršćanskim obiteljima, gdje se žive vrjednote i brine za djecu.

Naš školski centar „Moj mali Isus“, gdje se školuju djeca od četiri godine pa do završene srednje škole i gdje ih je zasada 360, kao i internat „Alojzije Stepinac“, gdje žive

22 djevojčice, izgrađeni su između dvaju smetlišta. To je suho, gotovo pustinjsko područje, gdje kiše готовo da i nema. Međutim, ondje smo dobili dozvolu za gradnju. Najteži problem nam je voda. Obavijestili smo lokalne vlasti o tom problemu, ali njihova obećanja nikako da se realiziraju. Platiti da nam vodu dopreme iz grada veoma je skupo, a nemamo novca. Tražeći izlaz, uz pomoć prijatelja, napravili smo pet velikih cisterni. Zato smo spojili oluke sa svih krovova škole, pa kada padne kiša, mada je to rijetko, na takav način skupljamo kišnicu i napunimo barem jednu cisternu. Negdje na udaljenosti od oko pet kilo-

metara od nas postoji izvor vode, pa nam organizacija „Populorum Progresso“, koja raspolaže tim izvorom, jednom tjedno daje vodu, što nije previše skupo. Bogu hvala na tome, jer voda nam je potrebna i za školu i za vrt.

Da bismo djeci i mladima pružili nadu, svjetlost i kršćanske ideale odgojem u školi, pokušavamo ih usmjeriti i dati smisao njihovu životu, odgajajući ih riječju i primjerom. Želimo djeci i mladima pružiti mogućnost za sretniju budućnost. Jedna skupina mladih zadužena je za naš vrt. Kad smo tek došli, bila su dva stabla, a danas, nakon 16 godina, ima ih više od 40. Naša djeca jedu svakodnevno namirnice iz našeg vrta, a uzgajamo i kokoši, kune, patke, svinje, pa se, iako je smetlište blizu, kod nas ništa se ne baca.

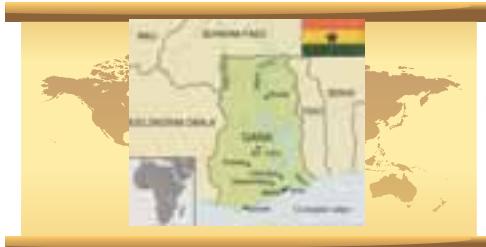
Naš prijatelj umjetnik dolazi k nama svakog petka iz mjesta koje je udaljeno 130 km od nas i jednu skupinu mladih uči slikati na platnu. Druga skupina naših mladih naučila je raditi nakit od srebra. Izrađujemo krunice, narukvice, ogrlice od tague i šivamo majice. Mlade učimo da

sami mogu zaraditi za svoj život, ali i da pomognu u plaćanju školovanja. Moramo plaćati nastavnike, jer država kaže da nema novca. To je zasada ono što radimo. Istina, ima i drugih projekata koji su u tijeku, ali o tome neki drugi put.

Isus je došao među nas da nam donese mir, radost i sreću. Došao je da uzviši i oplemeni našu ljudskost. Došao je da nas nauči što je ljubav. U ovo božićno vrijeme molimo da nas ispuni svojim mirom, da nam dade radost koju možemo iskusiti kada darujemo potpuno i bez ikakva interesa, da nam osmisli život koji se nadahnjuje na njegovo lju-

bavi. Neka nam ovaj Božić bude ispunjen Božjom blizinom, a svaka osoba koja nam se približi osjeti da je naš Mali Isus.

Sretan Božić svim ljudima dobre volje!

GANÀ

– don Ivan Stojanović, SDB

Iznenadjenja u selima Dondone i Torchedo

Koliko god bili prisutni među ovim dragim ljudima, uvijek nas mogu iznenaditi. Nedavno su to učinili ljudi iz dvaju sela: Dondone i Torchedo.

Dondone

Izaslanstvo od nekoliko viđenijih ljudi sela Dondone došlo je u Misiju Tatale i rekli su da imaju nerješiv problem. Žele da dođem k njima da bismo se pomolili za rješenje problema, jer oni više ne znaju što učiniti. Pitao sam ih koji je to problem, a oni su samo tajanstveno rekli da moram doći i da će mi sve ispričati. Pomislio sam da je netko bolestan, a oni u govoru to ne žele spominjati jer se boje smrti. Pripremio sam sve za svetu misu te ponio i sveto ulje, ako zatreba.

Kad sam došao u dogovoren vrijeme, oni su sjedili i čekali u hladovini stabala. Odmah sam upitao što ih muči, a oni su se međusobno gledali i čekali tko će se odvaziti i progovoriti.

Odvazili su se voditelj molitava Nikola i predstavnici Crkve i rekli: „Naša djeca odlaze i ne vraćaju se. Cijelo selo već duže vremena o tome raspravlja i traži rješenje, ali bezuspješno.“

Starješine i stariji mještani vijećali su i otkrili razlog odlaska mlađih. Ispričali su mi da je davno, dav-

no, prije mnogo godina, u njihovo selo zalutao bizon. Lovci su se organizirali i ubili ga, a sad ih je stigla kazna zbog toga. Po njima, razlog zašto njihovi mladi odlaze i ne vraćaju se jest taj što ih progoni duh bizona.

Rekli su da oni nisu dozvolili bizonu da se vrati svojemu krdu, već su ga ubili, pa se zato i njihovi mladi ne vraćaju, jer ih duh bizona slijedi.

Dok su pričali priču, svi su pozorno slušali i klimanjem glave odrabivali, a ja sam se čudio njihovoj naivnosti i praznovjerju, ali nisam to smio pokazati. Međutim priča se i meni svidjela, zato što pokazuje njihov način razmišljanja.

Potvrđio sam da je odlazak mlađih veliki problem, jer ako se ne budu vraćali, tko će obradivati njive, tko će se brinuti za starije, tko će ih

pokapati? Tko će to sve činiti? Slušali su što sam govorio i potvrđivali da se slažu. Rekao sam im da naš Bog može i hoće pomoći te ih pozvao da prikažemo žrtvu hvale. Slavili smo svetu misu, a oni su pjevali, plesali i prinijeli darove.

Nakon svete mise sjeli smo i razgovarali. Uvjerio sam ih da će Isus učiniti što je najbolje za njih i njihovo selo, ali da i mi moramo dati sve od sebe da učinimo najbolje što možemo. Pozvao sam ih da analiziramo

situaciju i razmislimo zašto mladi odlaze.

Pozvao sam neke od učenika koji su završili osnovnu školu i zamolio ih da mi objasne kamo će dalje. Učenici su odgovorili da će nastaviti školovanje, a kad sam ih upitao gdje, uslijedili su različiti odgovori. Zaključak je: odlaze iz Dondone jer ondje nema srednje škole. Pitao sam ih da kažu proganja li ih duh bizona, a oni su odgovorili da nije duh bizona krivac, već da oni, jednostavno, žele nastaviti školu. Pitao sam ih hoće li se nakon završene škole vratiti u Dondone, a oni su rekli da ih nikakav duh bizona ne sprječava da se vrati, ali će otici zato jer ondje nema posla. Ljudi su počeli shvaćati o čemu je riječ.

Inače selo Dondone nema ni puta ni struje, a osnovnu školu i vodu darovala im je Katolička crkva.

Torchedo

Prošli tjedan stigla je poruka preko katehete da mladi ljudi nemilice umiru. Starješine sela pozvali su me da dodem i spasim situaciju. Molili su me da posvetimo i očistimo selo od zlih sila koje su smrt među mladima. Odazvao sam se i posjetio ih, a pratili su me ministrianti i jedan bogoslov. Svečano smo slavili svetu misu i na kraju krenuli procesijom kroz selo.

Nakon slavlja smo razgovarali i pokušao sam im objasniti što smo slavili, ali oni su imali samo jedno pitanje: „Sada, kad si očistio selo i posvetio ga Bogu, što moramo či-

niti da bi to djelovalo?“ Pokušao sam im govoriti o vjeri, o štovanju pravog Boga, o ljubavi i dobrom djelima.

Rekao sam im da će ih Bog štititi, ali da i sami moraju učiniti svoj dio, zaštititi sami sebe. Taj dio nije im se svidio, jer od njih traži disciplinu i odricanje, a oni vole slobodan stil života.

Stanovnici Dondonea i dan-danas su sretni. Zamolili su me da napravimo crkvu. Ja ću kupiti materijal, a oni će ju sami izgraditi. Počeli smo s radovima i pozivam sve koji su u mogućnosti da pomognu svojim darovima.

A za ljudе u selu Torchedo, vidjet ćemo. Pozivam vas da njih i mene uključite u svoje molitve.

Sretan Božić i sretna Nova godina svima u domovini i najljepši pozdravi iz Gane!

 RUANDA
– don Danko Litrić, SDB

Misionari ne umiru

Možda vam to čudno zvuči, ali to je istina. To vam piše jedan misionar iz svojega dugogodišnjeg iskustva. Da, čudno to zvuči, posebno kad se zna da je svake godine ubijeno mnogo misionara. Osim toga toliki umiru od tropskih bolesti još u ranoj dobi. U mojoj Ruandi 1998. ubili su fra Vjeku Čurića. U susjednoj zemlji Burundiju ubijena je naša misionarka sestra Lukrecija Mamić. I sâm sam više puta gledao smrti u oči. Ali usprkos tim činjenicama ja ponavljam da misionari ne umiru!

Ima puno primjera za to u povijesti Crkve, od prvih dana sve do dana današnjega. Uzet ću jedan iz početaka Crkve velikog misionara pogana sv. Pavla. Istina, njemu je u središtu Rimskog Carstva, u Rimu, odsječena glava. Ali po tome što je propovijedao po svim tada poznatim zemljama velika Rimskog Carstva i po onome što nam je ostavio u svojim poslanicama – on nastavlja živjeti sve do naših dana. Sv. Pavao je živ!

U naše dane velika misionarka sv. Majka Terezija, koja je umrla 1997., nastavlja živjeti po djelima ljubavi svojih sestara u cijelom svijetu. Samo da vidite što sve njezine misionarke ljubavi čine u našoj Ruandi za napuštenu djecu, za duševne i tjelesne bolesnike, za stare i bolesne. Među njima je i naše siroče Gapusi (Mačak) iz Gatenge, koji je pao s

drveta i slomio kralježnicu, pa ostao vječit bogalj, ali je veoma sretan kod misionarki ljubavi! Da, da – Majka Terezija nije umrla, ona živi u tisućama svojih sestara širom svijeta!

Djelo naših redovnica služavki Maloga Isusa, koje su samo šest godina bile ovdje u Ruandi i morale su ju silom napustiti kad je započeo rat, nastavlja se u mnogim srcima njihove misije Rutonde, koja je prošle godine postala župa.

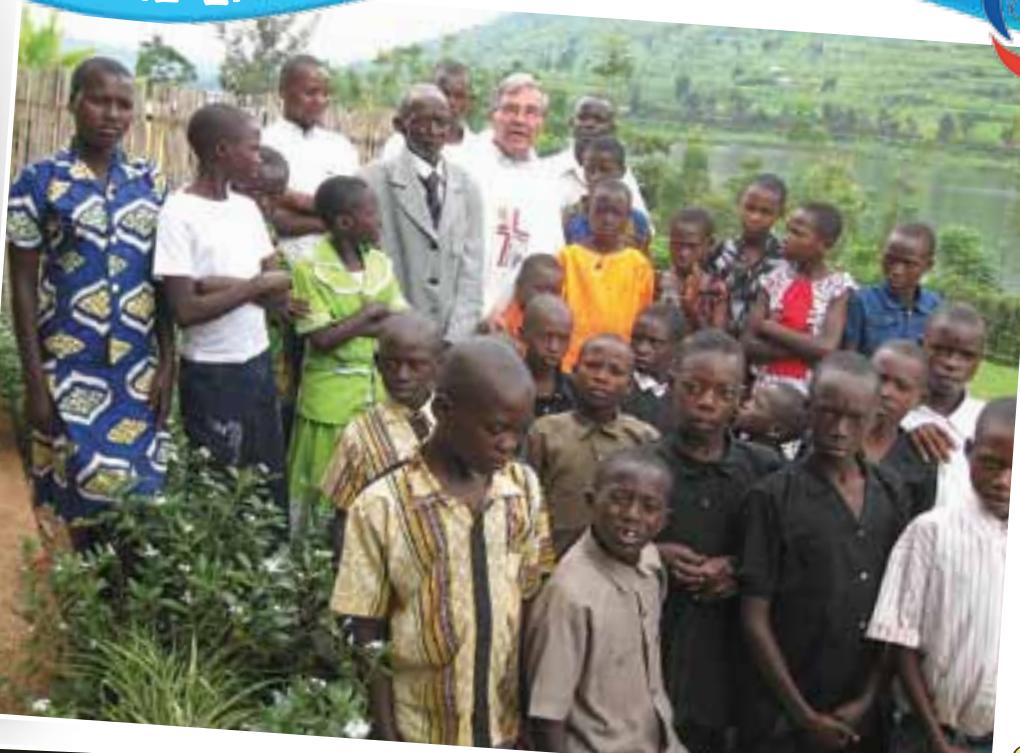
I na kraju bih vam mogao posvjedočiti primjerima iz svojega misionarskog života. Kao što je napisao Sv. Pavao: „ako treba i ja ću se hvaliti“. To nije „hvala“ meni, nego hvala dobromu i milosrdnomu Isusu, koji me je, iako nevrijedna, pozvao da budem njegov misionar. To je hvala mojim prijateljima i dobrovorima iz domovine i širom svijeta, koji se mole za me, žrtvuju i darovima pomažu! Trideset i sedam godina misijskog djelovanja! Starim, svake godine sve sam slabiji, ali ono što sam s pomoću Božjom i s dobrotom mnogih dobrotvora započeo sve više živi, raste i umnaža se.

Toliko ima toga, a ne želim biti predug, jer znam da onda to ljudi ne čitaju. Nisam vodio statistiku svojega misionarskog djelovanja, pa to ne će biti točno u brojkama. Navest ću samo neke kratke istine koje potvrđuju moju tvrdnju u naslovu.

Navještanje radosne vijesti ispod stabala, u dvoranama i crkvama – mnoštvo naroda, koje pozorno sluša i upija svaku riječ i mijenja svoj život.

Koliko tisuća krštenja odraslih mladića, djevojaka, muževa, žena i djece u trima velikim župama gdje sam bio župnik! Godišnje je bilo od tisuću do dvije tisuće krštenja. Mn-

gi od njih su postali svećenici i časne sestre, katehisti i voditelji kršćanskih zajednica.

Koliko djece i mladih smo školovali, na tisuće tisuća. To su sada majstori svih mogućih zanata, učitelji, liječnici... Često dobivam pisma ili telefonske pozive u kojima mi mnogi zahvaljuju što sam im pomogao, pišu da su sada dobro, da imaju svoj stan ili kućicu, da sretno žive sa svojom obitelji – neki su se i obogatili pa pomažu druge.

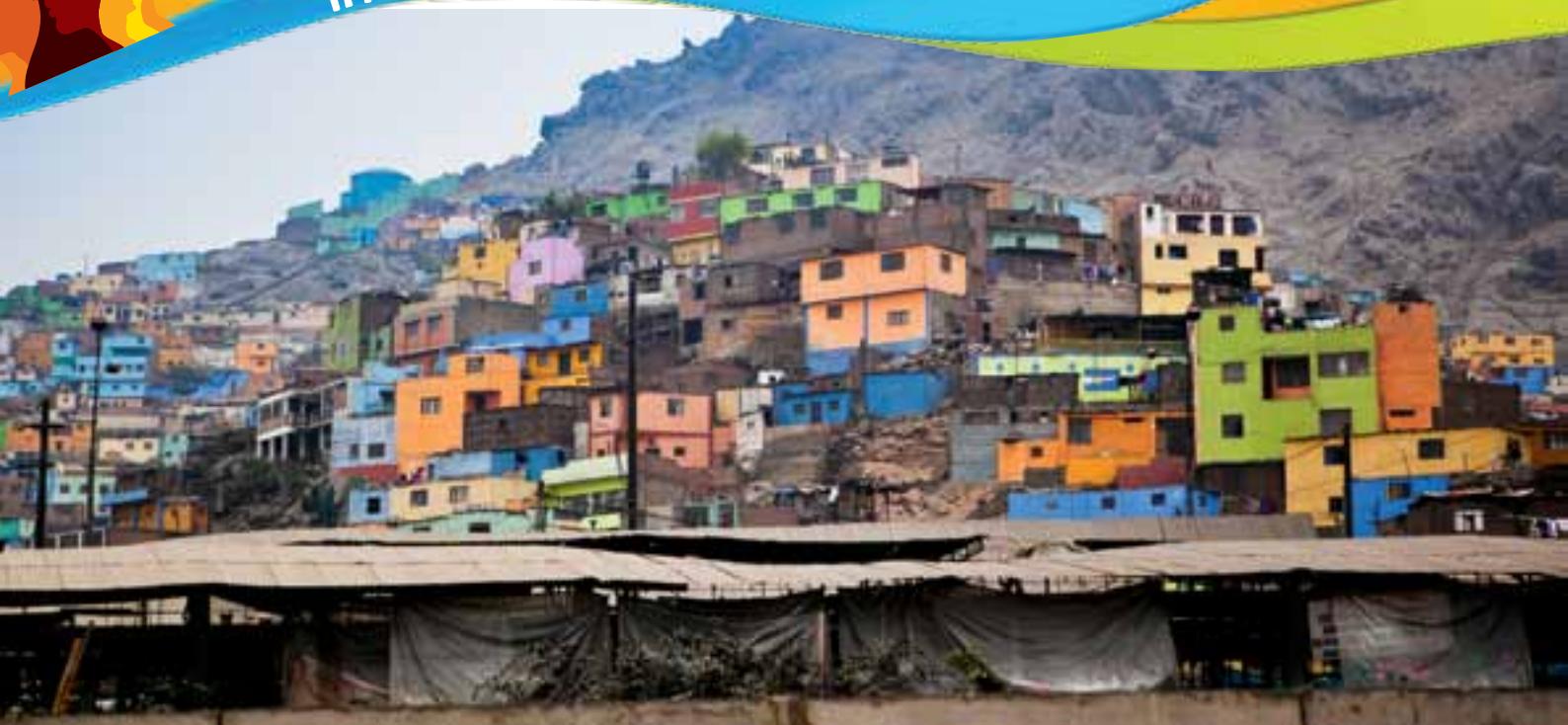
Uz pomoć dobrotvora sagradio sam nekoliko osnovnih škola, dvije zanatske škole, jednu bolnicu, nekoliko lijepih velikih crkava. Ondje se sada na tisuće djece i mladih spremaju za život, u bolnici se mnogi bolesnici

ligeće i ozdravljaju, u crkvama se hrane Božjom riječi i posvećuju po svetim sakramentima.

Naprimjer, u mojoj zajednici, u kojoj nas je šestorica braće, uza starog misionara Belgijanca i mene tri su svećenika i jedan bogoslov koji su svi bili moji učenici; ja sam ih primio i vodio u salezijanskom i svećeničkom zvanju. Oni sada nastavljaju ono što smo mi stari započeli: propovijedaju radosnu vijest na svojem jeziku, u svojoj kulturi i duhu, vode ljudе u naslijedovanju Isusa Krista, bilo u crkvi koju sam sagradio bilo u školi koju su sagradili stari mision-

ari. Sve ide dalje, dograđuje se i usavršava... Tako isto i na drugim mjestima gdje sam kao misionar djelovao. Misionari, kao i svi ljudi ove zemlje, prolaze, ali i dalje ostaju u svojim djelima – žive u mnogim ljudima Afrike, Azije, Oceanije.

Hvala vam na svemu i sretan Božić svima!

FIDEI DONUM

Vlč. Marko Jukić rođen je 9. veljače 1989. godine u Doboju, u Bosni i Hercegovini. Za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije zaređen je 29. lipnja 2013. godine u Sarajevu, a u misije u Peru otišao je 30. kolovoza 2015. godine.

Kako ste postali svećenik i misionar?

Već u djetinjstvu sam dobio želju da postanem svećenik i jednostavno sam to slijedio. Nakon ređenja 2013. godine, bio sam imenovan župnim vikarom u sarajevskoj Župi Stup, a nakon toga ekonomom i odgajateljem u Nadbiskupijskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku. Potom sam zamolio svojeg nadbiskupa, kardinala Vinka Puljića, da mi dopusti da neko vrijeme boravim u Nadbiskupiji Lima, u Peruu, kao svećenik misionar *fidei donum*. Radostan što mogu ići u misije, prije samog polaska, pripremao sam se za poslanje ustajnom molitvom.

Od 2015. djelujete kao misionar u velikoj Nadbiskupiji Lima. Što vas je ondje dočekalo?

Naše su obaveze redoviti pastoral i pastoral onih koji su najpotrebitiji u nadbiskupiji, ali i u cijeloj državi. Gdje god možemo, pomažemo. Peru je velika zemљa, 28 puta veća od Hrvatske, s 32 milijuna stanovnika, u kojoj djeluje samo 3000 svećenika. Gotovo je

nemoguće doći do svakog čovjeka i pružiti svakomu ruku ili riječ utjehe. Zato trebamo moliti za nova svećenička zvanja, jer je potrebno novih radnika na njivi Gospodnjoj da bi izvršili naše poslanje – navještati radosnu vijest i biti blizu onima koji su potrebiti naše pomoći.

Više od 30 godina u Peruu djeluje misionar mons. Drago Balvanović.

Hvala dragomu Bogu da, kada dođete na neko novo područje djelovanja, ne samo u misijama, nego i u našim krajevima, imate pomoći i dobar savjet od nekoga tko ondje već djeluje. Zahvaljujem Bogu da imam tu prigodu i čast živjeti s mons. Balvanovićem, koji svakim danom, svojim primjerom i savjetom, pokazuje kako i što trebam činiti. Surađujemo veoma dobro, kao dva brata, te svaki dan iznova novim snagama pokušavamo učiniti dobro i navještati radosnu vijest, riječima i djelom.

Hrvatsko iseljeništvo

Vas ste dvojica zaduženi i za Hrvate koji žive u Peruu?

Naših iseljenika u Peruu nema toliko koliko ih ima, npr., u

Argentini i Čileu ili nekim drugim zemljama Južne Amerike, no svi oni, čak iako mnogi ni ne govore hrvatski, vole domovinu svojih starih i nastoje sačuvati njihovu tradiciju. Budući da je danas znatno lakše putovati, naša je uloga da mladima iz ovih naših krajeva, posredstvom institucija Republike Hrvatske, pomognemo da posjete domovinu. Možda jednog dana i ostanu živjeti na djedovini.

Svake nedjelje slavimo svetu misu na hrvatskom jeziku, ali provajedamo na španjolskome, zbog onih koji više ne znaju hrvatski. Osim mise, pratimo ih već od rođenja, dijeljenjem sakramenata, pa sve do ispraćaja na posljednji počinak. Pokušavamo im biti blizu. Neki od naših iseljenika, nasreću, pronašli su bolji svijet, ali postoje i oni koji se u tome novom svijetu nisu snašli, te im pokušavamo biti blizu i pomoći im, kako duhovno tako i materijalno. Kao primjer naveo bih da pokušavamo tražiti stipendije za sve koji imaju hrvatske korijene da bi studirali hrvatski jezik u domovini. To je jedan od većih projekata, u kojem surađujemo s Ravnateljstvom dušo-

brižništva za Hrvate u inozemstvu i institucijama Republike Hrvatske.

U gradu Limi postoji mnoštvo duhovnih, ali i materijalnih potreba.

Grad Lima je velik grad, koji sa susjednim lučkim gradom Callaom, tvori jedinstvenu cjelinu od oko 10 milijuna ljudi. Peru, u ne tako davnjoj prošlosti, je doživio jednu strašnu stvarnost, gdje su grupe ljudi ubijale i raseljavale stanovništvo. Tad se veliki broj stanovnika iz provincije doveo u gradove, i svi nisu mogli dobiti adekvatan smještaj, te su nastala tzv. *mlada sela*, u kojima mnogi nemaju osnovne uvjete za život. Crkva, po svojim svećenicima, redovnicima i redovnicama, u župama i katoličkim ustanovama, pokušava im biti blizu, pokušava im biti utjeha ali im u isto vrijeme pomaže i materijalno. I mi misionari smo u službi tim ljudima i pomažemo im duhovno i materijalno.

? Papa Franjo u siječnju 2018. posjetio je Peru. Kako je doživen njegov posjet?

! Od 18. do 21. siječnja 2018. papa Franjo posjetio je Peru i taj susret bio je poticaj cijelom Božjem narodu, našim biskupima, svećenicima, redovnicima, ali i političarima i svima koji nisu kršćani, da intenzivnije nastavimo živjeti evanđelje i vrijednosti za opće dobro zemlje. Papa nam je posebno naglasio brigu za mlade i za obitelji.

Crkva se brine o čovjeku

? Koliko je materijalna pomoć potrebna Južnoj Americi?

! Svakako je vrlo važno primjetiti da na onom području gdje država ne preuzima brigu za narod, bilo da se radi o školstvu ili zdravstvu, Crkva osniva odgojne ustanove i ambulante, i na takav način olakšava život ljudima.

U Južnoj Americi narodi trebaju pomoći i Crkva je svima njima u službi, po svojim molitvama ali i materijalnim darovima, najprije naša mjesna Crkva, ali i Crkva u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

? Tko je za vas misionar i kakav bi on trebao biti?

! Po krštenju smo svi mi misionari ako svakog dana, u svakom trenutku, na svakom mjestu svojim primjerom, djelima i riječima, svjedo-

čimo da je Isus Krist svjetlo svijeta. No u Crkvi postoje i posebni službenici koje ona šalje diljem svijeta, da u njezino ime ispune određene pastoralne zadaće, osobito kada postoji problem nedostatka domaćih duhovnih zvanja. Misionari se trude svakog dana iznova, riječima i djelima, svjedočiti raspetoga i uskrslog Krista, i svakomu čovjeku biti poruka nade i utjehe.

? Koja je vaša poruka za naše čitatelje?

! Pozivam sve njih na molitvu za svećenike, redovnike i redovnice, za nas misionare, ali i za narode među kojima živimo, da nas Gospodin uvijek blagoslivlja i čuva. Zahvaljujem svima na svemu što čine za nas, i neka Gospodin svakomu uzvrati stostruko!

Razgovarala: Ines Sosa Meštrović

Da bi oni koji su uključeni u službu vjere i njezina prenošenja u dijalogu s kulturom mogli naći jezik koji odgovara okolnostima sadašnjeg vremena

Piše don Jerko Vuleta,
ravnatelj PMD-a
Zadarske nadbiskupije

Dijalog je most koji premo-
šćuje razlike i povezuje na-
izgled nespojive svjetove
suštih suprotnosti. Bez valjana i
uspješna dijaloga teško je ostvariti
zamišljene ideje i ciljeve s kojima
idemo ususret drugima i drugači-
jima, onima koji su u potpunosti
različiti od nas. Dijalog nas čini
sposobnima da druge poštujemo i
vrjednjemo i da u njima prepozna-
mo zrno dobrote upisano Božjom
ljudavlju. U njemu i po njemu s oni-
ma koji su često izvan naših uobiča-
jenih svjetova, na koje smo navikli
i u koje smo se zatvorili, stvaramo
naravno ozračje snošljivosti, blizine
i povezanosti. U njemu prepozna-
mo temeljni preduvjet da izvršimo
povjereni poslanje – svima donijeti
ljudav Kristovu.

U svakoj kulturi s kojom se evan-
đelje susreće, na koju nailazi i u

koju želi ući postoje jasni elementi u kojima prepoznajemo i otkrivamo zauzetost za dobro čovjeka, za nje-
gov svekolik rast i napredak. Upravo to i jest cilj kulture: čovjeka sve više oplemenjivati i neprestano ga otvara-
ti za one vrijednosti pomoći kojih se očovječe i neprestano razvija svoje duhovne potencijale, omogućiti mu da se izdigne iznad svakodnevne opterećenosti brigom za životnu eg-
zistenciju i sposobiti ga da vidi dalje i jasnije.

Umijeće i sposobnost stvaranja pozitivnih ozračja za dijalog s dru-
gima otvara nam nove perspektive i mogućnosti da bi navještaj evanđe-
lja po naporima misionara, zasijan kao sjeme u različitim kulturama,
molitvom zalijevan i hranjen, brzo isklijao i donio željene plodove. To najvažnije i najžurnije djelo, da se Gospodin Isus želi susresti s ljudima

svih vremena, daje nam uvidjeti da on dolazi po razumljivom jeziku koji je njemu bio najbliži, kojim se on slu-
žio i od nas traži da ga u tome naslje-
dujemo. To je jezik naše sažaljivosti i milosrdne ljudavi, koja potrebite ne ostavljaju u njihovu stanju bijede i si-
romaštva, nego im žurno priskače u pomoć, to je jezik vjere u čovjeka, koji mu uvjek daje novu šansu, to je jezik zajedništva, koji u drugome vidi brata sebi jednaka, brata koji me treba i kojemu ja trebam, to je jezik oprashtanja, koji u drugom budi nadu u novi život.

Stoga budimo poučljivi i posve-
timo svoje vrijeme učeći jezik Istine i Života, da bismo kao misionari sa-
dašnjeg vremena u doticaju s ljudima različitih kultura i željom da im do-
nesemo Krista bili uspješni kreatori dijaloga mira i zajedništva.

Misijski tjedan u katedrali

Prigodom obilježavanja misijske nedjelje u katedralnoj župi u Mostaru organizirali smo predavanje o misijama. Gost predavač bio je bivši misionar u Tanzaniji i nekadašnji ravnatelj Papinskih misijskih djela u BiH Ivan Štironja. Predočio je i pojasnio strukturu, ulogu i značenje Papinskih misijskih djela u svijetu. Drugi dio njegova izlaganja bio je općenit prikaz života i rada misionara i povjerenih im štićenika u misijskim zemljama, a na poseban način pre-

davač je govorio i o svojem osobnom iskustvu. Bilo je poučno i dirljivo. „Uistinu, čovjeku malo treba da bude sretan i zadovoljan u životu. Nažalost, često ne znamo cijeniti ono što smo od Boga primili“, istaknuo je don Ivan Štironja.

Na sam dan misijske nedjelje, nakon pučke mise, priredili smo misijski ručak za sve vjernike na trgu ispred katedrale. Cilj je bio posvijestiti vjernicima skromnost i zahvalnost za ručak na „afrički način“, koji je često i

jedan jedini objed u danu u misijskim zemljama. Vrijedne domaćice pripremile su puru, a mladi župni volonteri, u zajedništvu sa svećenicima i časnim sestrnama, skuhali su grah. Na taj način suosjećali smo sa svojom braćom i

sestrama u misijama te su vjernici ostavljali i svoj dobrovoljni prilog za njih.

Mons. Luka Pavlović

Svjetski dan misija u Prozoru

U nedjelju 21. listopada 2018. u Župi Presvetog Srca Isusova u Prozoru obilježen je Svjetski dan misija. Tomu danu prethodio je tjedan pripreme. Vjeroučenici osnovne škole na župnom vjeroučeniku imali su prigodu slušati kateheze o radu u misijama. Tom prigodom dobili su i misijske kasice da mogu svojim prilozima pomoći onima koji imaju manje od njih. Djeca će svoje kasice donijeti na Svetu Tri kralja, kada obilježavamo Djelo

svetog Djetinjstva. Na Misijsku nedjelju u svoju rodnu župu došao je dugogodišnji misionar u Africi fra Ilija Barišić, koji je tijekom svetih misa uputio riječi poticaja, zahvale i pozdrava. Za vrijeme svete mise djeca i mlađi, pod vodstvom s. Marinele Zeko, izveli su igrokaz Nebeske latice. Djeca i mlađi su igrokazom vjernicima približili lik svete Male Terezije, zaštitnice misija, a zatim su odjeveni u boje kontinenata izrekli problem i potrebu

djece koja na njima žive. Djeca su u vjernicima tako pobudila osjećaj za molitvu i zauzetost za misije.

S. Marinela Zeko

Svjetski dan misija u Žepču

U Župi sv. Antuna Padovanskoga u Žepču 21. listopada, u prigodi Svjetskog dana misija, misna slavlja u 8 i 11 sati predvodio je mons. Luka Tunjić, nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u BiH i generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije, u koncelebraciji s domaćim župnikom i dekanom Žepačkog dekanata vlč. Predragom Stojčevićem.

U uvodnom pozdravu na misi u 11 sati vlč. Stojčević istaknuo je da se uz obilježavanje ovogodišnje Misijske nedjelje povezuje i činjenica da je papa Franjo listopad 2019. proglašio Izvanrednim misijskim mjesecom u prigodi 100. obljetnice apostolskog

pisma pape Benedikta XV. *Maximum Illud* te da su biskupi BK-a BiH proglašili Misijsku godinu od početka listopada ove godine do kraja listopada 2019. Pozvao je okupljene vjernike da u misnom slavlju upute molitve da svaki čovjek dođe do spoznaje Boga i spasenja.

U svojoj homiliji mons. Tunjić istaknuo je da su misionari heroji naše vjere i podsjetio da je misijsko poslanje središnja zadaća Crkve te da je tomu poslanju svaki vjernik pozvan dati svoj prinos. Kazao je da se o djelovanju mi-

sionara premalo govori, a da su iza njih nevjerojatna djela. Naglasio je da dnevno 20000 djece diljem svijeta umire od gladi, a da bi samo 25 centi po danu spasilo jedan dječji život.

Ravnatelj Papinskih misijskih djela istaknuo je da je prvo zadaća misionara i misionarki naviještati radosnu

vijest. No misionari su suočeni s materijalnom i svakom drugom oskudicom koje pogadaju te ljude i zbog toga je iznimno potreban i njihov rad na polju poboljšanja osnovnih životnih uvjeta: prehrane, obrazovanja, zdravstva, skrbi za nemoćne... U Crkvi je svakih nekoliko mjeseci prigoda da se vjernici uključe u pružanju te pomoći: bilo

na Misiju nedjelju u listopadu; bilo na svetkovinu Bogojavljenja – Sveta Tri kralja, kad se obilježava Dan Djela svetog Djetinjstva i kad su posebno djeca pozvana na prikupljanje priloga za svoje vršnjake; bilo na Dan Djela sv. Petra apostola, koji se u Vrhbosanskoj nadbiskupiji slavi na Veliku srijedu, a kad se pomoć prikuplja za školovanje duhov-

nih zvanja u misijama; bilo u srpnju, kad je akcija MVA, kojom se osiguravaju sredstva za kupnju vozila za misionare; ali i u brojnim drugim prigodnim akcijama tijekom godine. Posebno je naglasio važnu ulogu misijskog lista *Radosna vijest*, za čije je citatelje ocijenio da su najveći podupiratelji misije.

B. Vrbic

Zagrlili smo svijet

Užupi sv. Vida u Pitomači pripremali smo se da što zauzetiće živimo misijski tjedan, koji je svečano završio Svjetskim danom misija. Sa žarom srca prvopričesnici su uvježbavali prigodni igrokaz, naslovjen *I ja mogu biti misionar!*. U župnoj kreativnoj radionici izradivali smo srca, na koja smo lijepili imena misionara. Ta su srca župljani mogli ponijeti svojim kućama kao poticaj da svojim molitvama prate misionare u njihovu poslanju.

Cijeli tjedan, od 15. do 21. listopada, posebno smo molili za misionare i njihove potrebe. Svake večeri molili smo *Misiju krunicu*, uz posebno pripremljena razmatranja. Time smo željeli pridonijeti širenju poruke evangelja, vjerujući da je *Krunica* najmoćnije sredstvo u duhovnoj borbi. Molili smo *Krunicu* da bismo

podržali Papinska misijska djela, dali potporu svima koji na misijskim područjima podnose svu tegobu i žegu dana; kako je to zamislio i zapisaо sluga Božji Fulton J. Sheen: „Onaj tko izmoli *Misijsku krunicu*, zagrlio je sve kontinente, sve ljudе u molitvi.“

Na Svjetski dan misija pjesmom, molitvom, igrokazom i podjelom misijskih kasica dali smo sve od sebe da bismo u svojim srcima rasplamsali žar vjere primljen na krštenju te postali svjesniji da svi trebamo biti misionari – svjedoci Isusa Krista ondje gdje jesmo.

S. Emanuela Pečnik

„Samo ljubav vrijedi!“

Na Svjetski dan misija, 21. listopada 2018. godine, u crkvi Majke Božje Radovanske, koju narod od davnina zove Radovanska Putokazateljica, velečasni Alojzije Pakrac, župnik Župe Margečan, kojoj pripada i Radovan, slavio je svečanu svetu misu pred mnoštvom okupljena naroda. Sveta misa bila je emitirana u izravnom prijenosu na 1. programu Hrvatske televizije.

Velečasni Pakrac se u svojoj propovijedi posebno osvrnuo na

Svjetski dan misija, povezavši tumačenje evangelja i temu misija riječima: „Potvrdimo se sebedarjem! Živimo za druge, služimo drugima!“ Citirao je i svetog Franju Ksaverskoga upečatljivom rečenicom: „Samo ljubav vrijedi!“

Svetoj misi nazočilo je mnoštvo djece. Puno mlađih vjernika bilo je posebno odjeveno: djevojčice u narodne nošnje, dječaci u ministrantska odijela, a svi su s velikim žarom na oltar prinijeli svoj dar za misije, marljivo skupljen u misijske kutijice i namijenjen braći u misijama, braći u potrebi, Isusu samome, koji je rekao: „Sve što ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili!“ (**G. B.**)

Misijska nedjelja u znaku svetaca

Za ovogodišnju Misijsku nedjelju u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog na Svetom Duhu, u Zagrebu, imali smo različite sadržaje. Cijeli tjedan u crkvi je bilo postavljeno misijsko selo. Kućice smo izradivali na misijskoj radionici. Pripremili smo i mali igrokaz – *Misijska nedjelja u znaku svetaca*, koji smo prikazali na našoj „dječjoj“ misi. Od svetaca smo izdvojili sv. Antuna, jer je zaštitnik naše župe, sv. Malu Tereziju, zaštitnicu misija, sv. Majku Tereziju, najveću misionarku našeg vremena, te našega poznatog misionara koji je djelovao s Majkom Terezijom, isusovca o. Ante

Gabrića. Potaknuli su nas na misijsko djejanje na jedan zanimljiv način, koji želimo podijeliti s vama:

1. svaki dan izabrati jedan kontinent i moliti, žrtvovati se, činiti dobra djela za misionare i ljudi koji ondje žive;

2. svaki dan izabrati jednog misionara ili misionarku te cijeli dan prikazati za njegove/njezine potrebe.

Na kraju sv. mise svatko je izvukao jednu ceduljicu na kojoj je bio molitveni zadatak: moliti za misije

Sestara franjevki misionarki iz Asiza u Kini, Japanu, Zambiji, Brazilu, Hrvatskoj.

U vjeroučnoj dvorani bila je prodaja kolača i predmeta koje su pripremili odrasle članice misijske zajednice.

Mali prijatelji misija i s. Ljubica, franjevka misionarka

Župe Porečke i pulske biskupije za misije i misionare

Dana 21. listopada 2018. Crkva je proslavila 92. Svjetski dan misije. Ovogodišnja tema bila je: „Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima“. Putem Papinskih misijskih djela Crkva je te nedjelje bila pozvana na molitvenu i materijalnu pomoć za evangelizaciju svijeta. Stoga su mnoge župe Porečke i pulske biskupije dale svoj materijalni i duhovni prinos za one kojima je pomoći prijeko potrebna. S tim je ciljem za Porečku i pulsku biskupiju organizirana molitva za misije i misionare u Župi sv.

Ivana Krstitelja u Puli. Molitva je započela *Misijskom krunicom i Litanijama BDM*, a potom je uslijedila sveta misa i euharistijsko klanjanje, koje je predvodio povjerenik za PMD Porečke i pulske biskupije vlč. Mirko Vukšić. Molilo se za misionare i njihovo poslanje, kao i za našu svijest da smo i mi poslani na svojim radnim mjestima u svakodnevnom životu biti misionari.

U misijskom tjednu u župama se uglavnom moli la *Misijska krunica*, uz euharistijsko klanjanje i molitvu za misionare i misije, a na Misijsku nedjelju vjernici su

organizirali prodajne štandove na kojima su bili ponuđeni misijski suveniri, kao i razne slatke delicije. Sav prikupljeni prihod poslan je u Nacionalni ured PMD-a u Zagreb. Župe koje su dale svoj duhovni i materijalni prinos jesu: Sv. Ivan Krstitelj Pula, Sv. Eufemija Rovinj, Sv. Peregrin Umag, BDM od Milosti Sveta Marija na Krasu, Sv. Ivan apostol Savu-

drija, Sv. Saba opat Kaštel, Sv. Stjepan prvomučenik Petrovija, BDM od Snijega Materada, Sv. Petar i Pavao Kršete, Gospa Fatimska Labin donji, Presveto Srce Isusovo Marcilnica, Rodenje Marijino Labin gornji, Sv. Barbara Raša, Presveto Trojstvo Sveta Nedjelja, Sv. Martin biskup Sveti Martin i Sv. Ivan i Pavao Šumber.

Snježana Kruhak

Misijska kućica

Na Misijsku nedjelju ujutro, za vrijeme prve jutarnje mise, „misijska kućica“ ponovo je otvorila svoja vrata i prozore u Župi navještenja Blažene Djevice Marije u Velikoj Gorici. Neumorne i vrijedne župljanke volonterke prodavale su u misijskoj kućici prigodne predmete, koje su izradili članovi misijske zajednice, kao i misijske krunice i druge prigodne predmete koje

su za tu prigodu stigle iz nacionalne uprave Papinskih misijskih djela. Vrijedne bake i majke ispekle su za misije kolače, pa je kućica kratko zamirisala i po njima.

Misijsku akciju budnim je okom koordinirala s. Matija Popović, redovnica Družbe sestara Kraljice Svetoga, koja djeluje u Župi, a oglašavajući prodaju na nedjeljnim misama

podržao ih je i blagoslovio župnik Norbert Ivan Koprivec. Naime sve ponuđeno na štandu imalo je dvostruku namjenu – kupovinom maštovitih predmeta iz bogate ponude župljanji će nekoga obradovati, a ujedno i pomoći naјsiromašnijima u dalekim zemljama, jer je sav prihod od prodaje namijenjen za misije.

Snježana Kirinić Grubić

Na Svjetski dan misija u crkvi sv. Ante Padovanskoga na Šubićevcu, u Šibeniku, svečano euharistijsko slavlje bilo je u duhu misija i molitve za sve misionare, koji poput sv. Franje cijeli svijet doživljavaju kao svoj samostan u kojem su pozvani djelovati. Euharistijsko slavlje predvodio je fra Mario Radman, okružen malenim misionarima, odjevenima u nošnje

naroda Afrike. U propovijedi se osvrnuo na primjer misionara, koji svoj život daju za druge, koji odlaze iz svojih domova i naroda da bi potpuno nepoznatim narodima navijestili Krista, bili pastiri, odgajatelji, promicatelji obrazovanja i kulture, stvaratelji boljeg života. Čine to iz ljubavi prema bratu čovjeku, bez koristoljublja. Upravo je to služenje na koje poziva

100 dana misija u župi Šubićevac

Isus – to je poziv na ljubav. Da bi na što slikovitiji način obilježili taj dan, fra Mario i njegovi suradnici bogato su ukrasili crkvu motivima afričkih plemena i velikom krunicom u boji kontinenta, a Dječji zbor „Ljiljani“, sa svojim voditeljicama, otpjevao je prigodne pjesme na jeziku jednoga od plemena Afrike. Djeca iz dramske skupine recitalom su zahvalila našemu Stvoritelju za sva dobra koja nam je udijelio, ali i molila za one koji svoj život provode u siromaštvu. Upriličen je i igrokaž o sv. Majci

Tereziji, s porukama koje ta velika svetica i danas upućuje cijelom svijetu.

Na kraju euharistijskog slavlja svi župljani pozvani su na sudjelovanje u misijskoj akciji *100 dana misija u župi*. Motiv te akcije nije samo prikupljanje novčanih sredstava, već i probuditi želju vjernika da se svakodnevno sjete u svojoj molitvi misionara ili misionarke čije ime su dobili na papiru i tako sudjeluju u životu misionara u dalekoj zemlji.

Fra Mario Radman

Budi i ti misionar

Dana 18. listopada 2018. u Osnovnoj školi dr. Vinka Žganca Vratišnec održao se hvalevrijedan projektni dan pod nazivom *Budi i ti misionar*. Naime našu školu u Vratišnцу, prvu u Varaždinskoj biskupiji i Medimurskoj županiji, posjetili su dječatnici Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj. Poštovani gosti došli su na poziv ravnatelja škole Željka Mačeka i vjeroučitelja Mihajla Ivaniša te zajedno s učiteljima sudjelovali u projektnom danu *Budi i ti misionar*. Tako su učenici od 1. do 8. razreda

matične i Područne škole Gornji Krajevec mogli upoznati rad misionara u cijelom svijetu, jezik, ples i hranu dalekih zemalja. Poruka da smo svi jedan narod i da zaslužujemo jednake šanse provlačila se kroz sve aktivnosti našega projektnog dana. Tomu je posebno pridonio nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u RH vlč. Antun

Štefan, koji je u svojem motivirajućem govoru istaknuo da zajedništvom možemo promijeniti svijet, korak po korak, misleći u molitvi svakodnevno na one koji su potrebiti naše pomoći. Jer, što god smo učinili jednomu od naše najmanje braće, Isusu smo učinili.

Mihajlo Ivaniš, vjeroučitelj

Djeca svetog Franje za djecu u Nigeriji

Svojim vrijednim ručicama i radosna srca djeca vrtića sv. Franje u Zagrebu, iz vrtićkih skupina „Sunc“ i „Zvjezdice“ marljivo su osmišljavala i provodila u djelo svoje zamisli u izradi magneta, narukvica, privjesaka, dočitnika, čestitki i stalaka za olovke, da bi prodajna izložba bila što uspješnija, te se skupilo dosta novca za djecu u Nigeriji, gdje djeluju misionarke karmeličanke BSI. Prodajna izložba izazvala je veliko uzbu-

đenje i bila veoma uspješna. Poslale smo sestrama karmeličankama u Zagrebu dar za Nigeriju. Uskoro smo primili i pismo zahvale od karmeličanki BSI iz Nigerije, od s. Ane Marije Maleš i s. Marije Lucije Vincek. Vidjeli smo na fotografijama djecu i njihovu veliku radost. I naša je radost sada puno veća!

Teta Marija i s. Darka

Nogometna utakmica u Bošontiju

Bio je to veliki događaj za Bošonti. Ovdje nema novina, no o tom se je događaju govorilo već nekoliko tjedana prije, nego što se dvije junačke momčadi sastadoše da se potuku. I jesu se tukli, no srećom nije bilo mrtvih glava.

Na tu misao došli su naši učitelji. Misao se svijela veleučenom gospodinu Binoju, bošontskom pisaru. On zna i čitati i pisati, no ta pisma mora sam čitati, jer u njima ima dosta znakova, koje samo on razumije. Osim toga, zna i nekoliko engleskih riječi, no na svoju muku, a i još veću muku onih koji ga slušaju, upotrebljava ih uvijek na krivome mjestu. Bilo kako bilo, sve je lijepo pripravio i sebe odredio za „umpire-suca“ ove utakmice.

Bilo je kišno doba. Ujutro je kiša padala kao iz kabla. Cijelo igralište izgledalo je kao jedna velika bara, no to igrače nije ni najmanje smetalo. Oni igraju uvijek bosonogi, pa im se cipele neće smočiti. A ako se koji izvrne u vodu, uz indijsku vrućinu i sparinu, to tek dobro rashladi.

Utakmica je počela više-manje na vrijeme. Čekali smo tek koji sat, jer se igrači nisu mogli odlučiti što će tko igrati. Na koncu su se složili da će svaki nastojati biti tamo gdje je veća opasnost. Kako vidite, prava bratska ljubav.

Bratska ljubav

Binoje Babu slomio se bodreći naše igrače, da pokažu svijetu i rodu što mogu i znadu; da junački ispruže svoje noge i da udaraju loptu što jače mogu. Nakon svoga govora potrča prema „centru“, da odanle zazviždi za početak utakmice. No kud će ruka nego u pekmez!

Baš tamo je bila jedna lokva, i dragi se naš Binoje posklizne i ispruži se koliko je dug i širok, a širok je prilično!

Oh, tužna godina, pomislim, slab je početak za Bošonti. I bio je. Čim su igrači iz Canninga dobili lopту, poletješe kao strijela prema bošontskom golu. Binoje vidi opasnost, maše rukama i više iz svega grla: „Opsadj!“ Zviždaljka zviždi. Igrači stali, pa gledaju sada što će biti: „Ne smije se ovako brzo započeti!“ bio je kratak i jasan odgovor protivnicima Bošontija. A sa sucem se ne smije raspravljati. Publika se smije, no Bošončani su za neko vrijeme bili spašeni.

Nakon nekoliko minuta opet opasnost. Jedan protivnički igrač

majstorski progra sve naše igrače. Sam je pred golom. Naš se golman od straha poskliznuo. Gol je bio prazan, kad li zviždaljka opet zazviždi s drugog kraja igrališta. „Penalty against Canning“, zagrmi „nepristrani“ sudac Binoje. Pa još engleski! Prijatelji Canninge protestiraju, no Binoje im tumači kako je glavna stvar na utakmici slušati suca, jer će se inače igra pretvoriti u strančarstvo, pa će se o njoj i osobito o sucu svašta govoriti. Meni su od smijeha dolazile suze na oči.

Bošontski igrači pokušali su sve i sva da se približe golu Canninga, no uvijek bi zapeli negdje na sredini igrališta. Ili bi se učitelj Nikola izvrnuo, ili bi Pavao promašio loptu, ili Ivan naletio na kakvu lokvu. No ipak im se sreća jednom namisljala: lopta se nekako otkuturala do protivnog gola, vratar se poskliznuo i urnebesni povik navijesti Bošontiju i svoj okolići, da je Bošonti zabio – gol! Canning ih je zabio već 5 ili 6, no vještinom „međunarodnog suca“ Binoja svi su bili

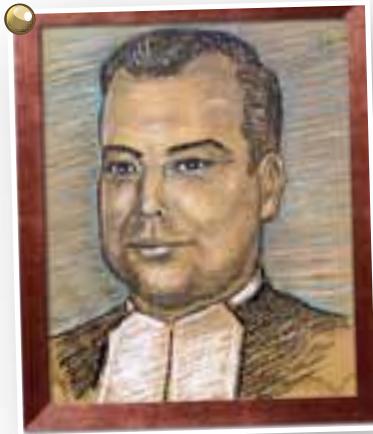
proglašeni „protuzakonitima“. No, u drugom poluvremenu igre dobi Bošonti 4 čista gola, tako čista, da im ni Binoje nije mogao naći nikakove pogreške.

Najbolji igrač

Dakle, sve u svemu, nije bilo tako porazno, kako smo očekivali. Bilo je „samo“ 4:1 za Canning.

Nakon utakmice dodoše naši igrači s Binojem Babu na čelu, da me u svojoj „poniznosti“ upitaju, tko je najbolje igrao i najviše vrijedio na bošontskoj strani. „Bez sumnje Binoje Babu. On vam je spasio barem deset gelova!“ odgovorim ja službeno. Binoje je bio veoma veseo zbog toga moga priznanja. Blaženo se smješkao, pa smo od toga dana postali i još veći prijatelji.

A sada da završim pozivom na vas. Ako koja momčad tamo od New Yorka do Californije misli da je dosta jaka, da se s nama ogleda „na međanu“, neka nam na vrijeme pošalje vijest u Bošonti, pa ćemo sve pripraviti za utakmicu. No, pod jednom pogodbom: da „nepristrani“ Binoje Babu bude sudac, i da mu se svatko pokorava. Pristajete li na ovu pogodbu??? Pozdravlja Vas počasni predsjednik bošontskog kluba „Tigers!“

James Alfred Miller, mučenik u Gvatemali

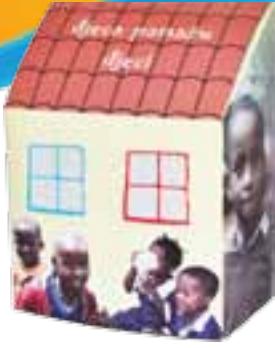
Sluga Božji James Alfred Miller (1944. – 1982.), profesor na Institutu Braće kršćanskih škola, ubijen je iz mržnje prema vjeri 13. veljače 1982. u Gvatemali. Imao je samo 37 godina. Rođen je 21. rujna 1944. u zemljoradničkoj obitelji u Stevens Pointu (Wisconsin), u SAD-u. U rujnu 1959. ušao je u juniorat Braće kršćanskih škola u Missouriju. Dvije godine kasnije započeo je novicijat i radio kao učitelj u Srednjoj školi Cretin, u Saint Paulu, Minnesota, gdje je predavao španjolski i engleski jezik te kršćanski odgoj. Doživotne zavjete položio je 1969. i bio poslan u Bluefields, u Nikaragvu, gdje je predavao u školama. Godine 1974. poslan je u Puerto Cabezas, gdje je sudjelovao u izgradnji srednje škole. Pod njegovim se vodstvom škola veoma proširila te se broj učenika povećao od 300 na 800. Nastojao je u seoskim sredinama sagraditi još desetak škola.

U srpnju 1979. njegovi su mu poglavari naredili da napusti Nikaragvu zbog revolucije koja je tada buknula. Bojali su se da ne bi upao u neku nevolju zbog svojeg istaknutoga pastoralno-odgojnog rada. Stoga se vratio u SAD i ponovno je predavao u Saint Paulu, a potom u Novom Meksiku od 1980. godine. U siječnju 1981. James Alfred ponovno je u Gvatemali, gdje predaje u srednjoj školi u Huehuetenangu i radi u Indijanskom centru, u kojem boravi domaća mladež iz seoskih krajeva i obrazuje se za rad u poljoprivredi.

Odnosi između redovnika iz Indijanskog centra i gvatemalske vojske često su bili napetii. Iako su učenici i studenti bili oslobođeni vojne službe, mladići iz Centra nerijetko su ipak bili odvođeni u službu. Svaki put kad bi se to dogodilo, James Alfred bi pisao predstavku vlastima da se radi o učenicima. Tad bi ih vojska nevoljko otpustila. Dva dana prije nego što će brat James biti ubijen, jedan je mladić bio pozvan u vojsku. James ga je pokušao oslobođiti službe, ali je njegova molba odbijena. Njegovo nepokolebljivo držanje razljutilo je neke dužnosnike pa su tražili način da ga se riješe. Dana 13. veljače 1982., u popodnevnim satima, tri naoružana čovjeka pucala su na njega i ubila ga. Pokušaji da se identificira počinitelje ostali su bez ploda. Nakon sprovodnih obreda u Gvatemali i Saint Paulu, njegovo tijelo je pokopano na župnom groblju u Poloniji, u Wisconsinu.

Zbog vrijednosti i važnosti njegova misijskog rada, nakon njegove smrti osnovana je Zaklada „Brat James Miller“, kojom se nastavlja njegova misijska djelatnost prema siromašnim i obespravljenima. Tom zakladom njegova braća nastoje biti blizu onima koji rade za pravednije društvo. Dana 8. studenoga 2018. papa Franjo je priznao njegovo mučeništvo kao čin iz „mržnje prema vjeri“. Time je otvorena mogućnost za njegovo skoro proglašenje blaženim. Crkva je u tome mladom misionaru ostvarila svoje poslanje blizine i borbe za malene. James Alfred ostaje svima primjer kako prava pomoć siromašnim zemljama ide putem obrazovanja i školovanja.

Vlč. Odilon Singbo

ZA MISIJE I MISIONARE:

Uzašača Gospodinova, N. Travnik 283,70 KM * Sv. Jure, Vir 750 KM * Sv. Ante Padovanskog, Žepče 628,30 KM + 40 kn +10 EUR * Bezgrešnog začeća BDM, Vidoši

1.558,70 KM + 92 kn + 10 EUR * Presvetog Srca Isusova, Doboj 307,40 KM + 250 kn + 77 EUR * Vlč. Bono Tomić 100 KM * N. N. svećenik 250 EUR * Vlč. Vinko Radić 1.000 EUR * N. N. svećenik 200 KM * Ana Krištić 151 KM + 6,50 kn * Darko Azinović 100 KM * Sestre Klanjateljice Krv Kristove, Sarajevo 100 KM * Antonija Marijanović 100 KM * N. N. 200 KM * Župa sv. Mihovila 200 kn * Župa Mürter 1.000 kn * Benediktinski samostan sv. Andrije, Rab 100 kn * OŠ Matije Petra Katančića, Valpovo 180 kn * Župa Remetinec 50 kn * Dječji zbor Mirjam, Valpovo 600 kn * Župa Unešić 500 kn * Župa Kostanje 1.000 kn * Župa Hrvace 500 kn * Župa sv. Nikole 1.000 kn * Sestre Dominikanke, Zagreb 100 kn * Sestre sv. Križa, Rijeka 100 kn * Sestre Uršulinke, Varaždin 200 kn * Luka Savin 300 kn * Josip Barnjak 40 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Marija Križek 200 kn * N. N. 370,5 kn * Elizabeta Grigić 100 kn * Ivo Marušić 100 kn * Svetjelana Stipić 100 kn * Zdenka Podhraški-Relja 20 kn * Vinko Klarić 150 kn + 150 kn * Nikola Tomkić 250 kn + 250 kn * Ljubica Subotić 100 kn * Žinka Džaja Babić 50 kn * Ankica Udiljak 200 kn * Hrvoje Cerovac 200 kn * Lucija Gavrić 50 kn * Ante Matković 50 kn * Ljiljana Benčak 200 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Ivica Petrinović 60 kn * Nedjeljka Koprivec 50 kn * Ivana Josipović 100 kn * Marija i Božo Kostešić 100 kn * Dušanka Tadić 200 kn * Zoja Zubčić 50 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Davor Kolundžić 150 kn * Midhad Huskić 50 kn * Goran Šipek 50 kn * Danijel Krizmanić 300 kn * Gordana Jurković 500 kn * Božidar Škarec 150 kn * Dominika Papić Kukić 100 kn * Ivica Bradara 150 kn * Miroslav Fadiga 100 kn * N. N. 276 kn * Dubravka Trgovec 50 kn * Ivan Dabo 100 kn * Svetjelana Stipić 100 kn * vlc. Ivan Janeš 600 kn * Žinka Martinić 165 kn + 15 kn * Margita Žagarova 100 kn * Željko Mak 100 kn * Zdravko Ruk 2.000 kn * Župa Breštje 2.768,22 kn * Dječji vrtić sv. Franje, Zagreb 200 kn * Dom umirovljenika Maksimir 300 kn * Sestre Dominikanke, Körčula 1.000 kn * Župa Kozica 400 kn * Molitveni vijenac, Vidovec 2000 kn * Župa Divuša 192 kn * Župa Divuša 100 kn * OŠ Brće Radić, Sisak 214,5 kn * Župa Ostrvica 595 kn * OŠ A. G. Matoš, Zagreb 1739,3 kn * Ana Zupčić 100 kn * Zbor župe Gospe Karmelske, Rijeka 350 kn * Sestre Presvetog Srca Isusova 750 kn * OŠ Antuna Branka Šimića 500 kn * Karmel Majke Božje Bistričke 200 kn * Josip Barnjak 40 kn * Željko Blagus 400 kn * Marija Blagus 200 kn * Luka Savin 400 kn * Tomislav Čubelić 250 kn * OPG Žampera 1000 kn * Sestre Milosrdnice, Rijeka 300 kn * Ivo Marušić 100 kn * Ante Sabljić 150 kn * Toma Vuković 2.000 kn * Dragutin Matić 4.000 kn * Misijisko karitativna skupina župe sv. Petra, Zagreb 5.000 kn * Milena Brizar 5.000 kn * Sestre Uršulinke, Zagreb 500 kn * Zdenka Podhraški-Relja 30 kn * Župa Rugvica 1.000 kn * Ambroz Čiviljak 400 kn * Župa sv. Ivana Krstitelja, Pula 1.300 kn * Župa Sv. Jelene Križarice, Zabok 2.350 kn * OŠ Prof. Blaž Mađer, Novigrad Podravski 150 kn * Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište, Zagreb 500 kn * Župa Sv. Križ Začretje 800 kn * OŠ Velika Mlaka 3.060 kn

ZA GLADNE, BOLESNE, GUBAVE I NAJPOTREBITIJE:

Ivo Ezgeta 50 KM * Ruža Budimir 95 KM * N. N. svećenik 100 USD * Jakov, Andrija i Barbara 100 KM * s. Terezija Batarilo 50 KM * N. N. 10

KM * Zdenka Mrvelj 50 KM * N. N. 50 EUR * Danijela i Desmir Bijelić 20 EUR * Danijel Batarilo 30 EUR * Mara Franjić 50 KM * Marijana Trupina 245 KM *

Vera Čargonja 300 kn * Sandro Jakopčević 80 kn + 75 kn * N. N. 370,5 kn * Branko Dragičević 350 kn + 550 kn * Sandra Španić 200 kn + 200 kn * Roko Srdarović 30 kn * Blaško Kivić 200 kn * N.N. 400 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Pero Petanjak 100 kn * Zrinka Čale 200 kn * N.N. 400 kn * Gordana Radošević 50 kn * Stjepan Živković 300 kn * Zdenka Gučić 100 kn * Ivica Vrdoljak 50 kn * Josip Kordić 100 kn * N.N. 200 kn * N.N. 200 kn * Jadranka Bačić-Katinić 100 kn * Silvana Knežević 300 kn * N.N. 276 kn * Nada Alfrev 100 kn * Ante Sabljić 150 kn * Vera Čargonja 300 kn * Ružica Tandarić 700 kn * N.N. 100 kn * Ambroz Čiviljak 400 kn

SV. DJETINJSTVO – ZA DJECU U MISIJAMA – MISIJSKE KUTIJICE:

Karlo (Franjo) Petrović 30,35 KM * Darinka Gataša 65 kn * Marijana Sadikov 30 kn * Marija Nikolić 50 kn + 50 kn * Stjepan Kozelka 50 kn * Sanja Nikčević 500 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Dječji vrtić Igrane 83 kn * Andelka Zboldulja 50 kn * Ana Fak 50 kn * Tena Fujanović 25 kn * Renata Vidović 1.500 kn * OŠ A. G. Matoš, Zagreb 300 kn * Tajana Martinčević 200 kn * OŠ Rugvica 990,4 kn * OŠ Ćučerje 1.700 kn * Župa Subićevac 1000 kn * OŠ Prof. Blaž Mađer, Novigrad Podravski 500 kn

DJEO SV. PETRA – ZA ŠKOLOVANJE SVEĆNIKA U MISIJAMA:

Ivana Cilić 20 KM * T. K. 30 KM * Molitvena zajednica „Emanuel“ 350 KM * Župa Murter 700 kn * N.N. 370,50 kn * Tomislav Bilić 150 kn + 150 kn * Nikola Crnković 700 kn * N.N. 50 EUR * Franjo Stojić 40 kn * N. N. 276 kn * N.N. 200 kn * N.N. 200 EUR

ZA GLADNU I BOLESNU DJECU:

Marija Martić 50 KM * N. N. svećenik 100 AUD * Jure Rupčić 600 KM * A. O. svećenik 300 EUR * Irena Šimić 30 KM * Marko A. Stana Š., Anica C. 100 KM * Nada Rupčić 50 KM * Ivanka Čavar 50 KM * Vikica Šalić 300 kn + 300 kn * Vesna Hećimović 200 kn * Josip Rajčić pok. Marka 40 kn * Ivanka Duvančić 1.000 kn * Ivo Filipović 300 kn

ZA ŠKOLOVANJE DJECE U MISIJAMA:

Anda Mihaljević 200 KM * N. N. 40 KM * Antonija Marijanović 100 KM * Ivan Prskalo 20 KM * Ivanka Doko 25 KM * Mara Jurić 70 KM * Marinko Marić 200 EUR * „Kompīng“ d.o.o. 50 KM * Župa Murter 1.000 kn * Nada Vuković 50 kn * Vesna Erdēc 75 kn * Ana Dinarina 100 kn * Šiniša Jurić 100 kn * Jela Lučić 200 kn * Josip Čović 70 kn * Anica Pušić 750 kn * Josip Trbara 500 kn * Veronika Valičević 50 kn * Ida Gatti Brkić 500 kn * Marko Rimac 750 kn * J. Zrno 30 kn * Anica Keškić 148,26 kn * Danica Humek 20 kn * Vesna Erdēc 75 kn * Vjera Rukavina 30 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Danica Kristić 100 kn * Anda Svoboda 50 kn * N.N. 200 kn * Vesna Končurat 200 kn * Dubravko Dujmić 100 kn * Ivanka Boras 100 kn * Ivanka Janjetić Fumić 30 kn * Dario Mavrić 100 kn * Žrinka Čendo 500 kn * Dario Maradin 100 kn * Marija Barićević 150 kn * Nikica Kučić 50 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Željko Sučić 738,3 kn * Gordon Majić 1500 kn * Grgo Mišković 450 kn * Danica Juren 100 kn * Sandra Jakopčević 50 kn * Berislav Drakulić 100 kn * Ružica Tandarić 700 kn * Dubravko Dujmić 100 kn * Marija Galić 50 kn * Igor Končurat 200 kn * Ivica Gavrić 750 kn * Nada Vuković 50 kn * Ante Sabljić 150 kn * Josip Čović 70 kn * Ivanka Janjetić 30 kn * Josip Trbara 500 kn * Goran Srša 1000 kn * Ivanka Boras 100 kn * Anka Cikojević 50 kn * Šiniša Jurić 100 kn * Ambroz Čiviljak 400 kn * Nada Trogranić 50 kn * N.N. 2.000 EUR * Ivan Daus 100 kn

ZA BUNARE U MISIJSKIM ZEMLJAMA:

A.O. svećenik 250 KM * Sandro Jakopčević 50 kn + 50 kn * Manda Pavković 95 kn * Nada Sieber 100 kn * Kamelija Matijašević 20 kn + 20 kn * Mato Radoš 150 kn * Slavica Pandža 100 kn * Milka Tomšković 100 kn * Ivica Brlać 100 kn * Ivan Kosić 66 kn * Marko Salic 500 kn * Marija Madarević 200 kn * Ljubica Milošković 50 kn * Dragica Radoš 100 kn * Dragomir Bilić 50 kn * Nevenka Balentović 50 kn * Ljerka Iščum-Vorgić 20 kn * Aleksandar Kazalač 50 kn * Ivan Hovanjec 50 kn * Stipe Čizmić 50 kn * Dragan Matijević 120 kn + 240 kn * Blagoje Kordić 100 kn * Ljilja Ježidžić Kosić 30 kn * Dejan Novak 100 kn * Obri Oziris 500 kn * Mirejana Kvesić 200 kn * Vesna Suhor-Miškulin 200 kn * Damir Potalec 300 kn * Andrijana Jurčević 50 kn * N.N. 100 kn * Ordinacija dentalne medicine 1.000 kn * Andrea Pratnemer 450 kn * Silvija Martić 500 kn * N.N. 4.000 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U KONGU:
N. N. Banja Luka 100 KM + 30 EUR * Anica Lovrić 20 KM * Stane Radulović 50 kn * Valentina Opačić 200 kn + 200kn * Ivan Slišković 200 kn * Mate Barić 20 kn * Ružica Medvarić-Bračko 200 kn * Vesna Mohorović 40 kn * Vjekošlava Hrček 100 kn * Nikolaj Horvat 100 kn * Željana Nižić 50 kn * Dario Časar 250 kn * Viktorija Vičić 100 kn * Mima Noethig 100 kn * Katica Kuštro 100 kn * Srećko Botrić 150 kn * Ivka Nedić 50 kn * Đurdica Jagarinec 50 kn * Marija Vuković 100 kn * Maja Peraica 200 kn * Lidija Petrača 70 kn * Mihael Popinjač 100 kn * Blaško Kivić 200 kn * Marija Daniela Krić 1.000 kn * Valerija Leutar 500 kn * Kata Sabella 100 kn * Sandro Jakopčević 50 kn + 100 kn * Kata Zovak 200 kn * Danijela Lednicki 50 kn * Igor Gabrić 100 kn + 100 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Stipe Čizmić 50 kn * Sandro Jakopčević 75 kn * Mladen Crneković 100 kn * Igor Rački 100 kn * Dragan Purišić 100 kn * Mate Barić 20 kn * Ante Sabljić 150 kn * Mirena Trgovčević 100 kn * Antonija Jozić 300 kn * Vesna Mohorović 40 kn * Željana Nižić 50 kn * Danijela Lednicki 50 kn * Andrea Pratnemer 450 kn

ZA MISIJE I GLADNE U TANZANIJI:

T. K. 30 KM * Borislava Kamšigovska-Šarić 5 KM * Ivan Šarić 10 KM * Robert Skejć 150 kn * Maja Marija Prelēć 50 kn * Marko Rimac 750 kn * N.N. 100 kn * Kata Zubak 50 kn * Anita Mikec 100 kn * Anja Zorić 100 kn * Gordana Janković Besedinik 100 kn * Jasna Matok 80 kn * Mateja Vrljić 50 kn * Martina Pavelić Kačarik 30 kn * Jelena Kvesić 300 kn * Antonija Nikolić 100 kn * Valentina Vukelić 100 kn * Marina Spajić Brekalo 50 kn * Gordana Đurinac 100 kn * Pamela Banovac 50 kn * Matea Čolak 100 kn * Martina Oravec 120 kn * Veronika Škrgo 50 kn * Iva Anušić Frketić 50 kn * Žrinka Kelava 50 kn * Silvija Ljubojević 100 kn * Ante Karačić 15 kn * Ljiljana Kovač Pleše 25 kn * Anja Klarić 100 kn * Marija Zečić 50 kn * Eva Damjanović 100 kn * Marija Dodic 50 kn * Majda Uremović 100 kn * N. N. 50 kn * Katarina Marić 50 kn * Snejzana Autunović 50 kn * Ana Nikolić 100 kn * Biserka Tauzer 1.000 kn * Dunja Osojnak Marinović 20 kn * Manuela Bonifačić 400 kn * Ljucija Lisičák 50 kn * Katica Mišić 100 kn * Iva Tokić 50 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BENINU:

Dubravka Pavišić 50 kn * Marija Horvat 50 kn * Ljiljana Lukac 100 kn * Ana Mrgan 100 kn * Iva Miličević 200 kn * Matija Knežević 100 EUR * Dubravka Pavišić 50 kn * Kristina Jurković 200 kn * Ruža Doknjaj 30 kn * Slavica Bilandžić 100 kn * Marica Laštro 400 kn * Ante Sabljić 150 kn * Ljiljana Lukač 100 kn * Nada Dujmović Šiça 500 kn * N.N. 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U RUANDI:

Molitvena zajednica „Emanuel“ 440 KM * N.N. 100 kn * Marija Barić 20 kn * Ružica Medvarić-Bračko 100 kn * Zoran Zorica 100 kn * Stana Prskalo 150 kn * Srećko Botrić 150 kn * Zoran Zorica 100 kn * Katarina Vajduhar 100 kn + 100 kn * N.N. 4.800 kn * Marija Barić 20 kn * N.N. 100 kn * Romano Tripal 150 kn * Stana Prskalo 150 kn * N.N. 100 kn * Igor Pivac 500 kn

ZA MISIJE I GLADNE U ZAMBIJI:

Marija Bartošek 300 kn * Dominik voće d.o.o. 3.000 kn * N.N. 100 kn * Marija Bartošek 300 kn

ZA MISIJE I GLADNE NA HAITIJU:

Vlč. Miro Agostini 50 EUR * A. O. svećenik 250 EUR * Božo Lovrić 30 KM * N.N. 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U EKVADORU:

Ivanka Vidović 50 KM * Ivan Bošnjak 100 kn * Albina Čizmar 500 kn * N.N. 100 kn * Župa sv. Petra i Pavla, Čakovec 200 kn * Franje Torbarina 200 kn

ZA MISIJE I GLADNE U UGANDI:

Župa Odžak 500 EUR * N.N. 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BURUNDIJU:

Nada Hrga 300 kn + 300 kn

ZA MISIJE I GLADNE U GANI:

N.N. 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U UKRAJINI:

N.N. 200 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BRAZILU:

Jozo Hrkac 50 KM

ZA MISIJE I GLADNE U RUSIJI:

N. N. 276 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BOLIVIJI:

Bisera Lozančić 50 KM

ZA MISIJE I GLADNE NA SALOMONSKIM OTOCIMA:

A.O. svećenik 120 EUR * N. N. 370,50 kn * N. N. 276 kn * N.N. 200 kn

ZA SVETE MISE U MISIJAMA:

Timotej Vuković 1.250 kn * N.N. 3000 kn * Nada Marijan 2.000 kn * Marija Ana Gradiški 4.000 kn

ZA AKCIJU MIVA - MISIJSKA VOZILA:

Sv. Ivana Krstitelja, Ružiči 860 KM * Presveti Trojstvo, N. Travnik 310 KM * Sv. Terezije od Djeteta Isusa, Uskoplje 200 KM * Sv. Josipa, Teslić 85 KM * Sv. Ilijе proroka, Kise-

ljak 683 KM * Sv. Alojzija Gonzage, Pećnik 460 KM * Sv. Josipa, Ranković 620 KM * Uznesenja BDM, Komušina 665 KM * Sv. Ante Padovanskog, Boče 312 KM * Žalosne Gospe, Čardak 168 KM * N. N. svećenik 2.000 kn * T. K. 20 KM * Andelka Mandić 50 KM * Hrvanje Lasić 55 KM * Davor Pećnjak 500 kn * Noemi Marin 100 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Anica Friščić 50 kn * Anka Dužnović 50 kn * Boris Radalj 100 kn * Josip Vrabelj 100 kn * A. Harča 20 kn * Stjepan Dunder 100 kn * Daria Fištrak 50 kn * Pero Petanjak 50 kn * Smiljana Žuro 100 kn * Sinea Zorić 200 kn * Župa Vir 5600 kn * Župa Resnik 4000 kn * Kate Mihočević 100 kn * Angela Faletar 100 kn * Ljubica Marunica Oršolić 200 kn * Božo Butko 100 kn * Ivo Ančić 100 kn * Vedran Višnjić 100 kn * Zdenka Zadravec 50 kn * Ana Zelembaba 50 kn * Ines Kovačević 100 kn * Nevenka Pavlina 50 kn * Anita Paršić 50 kn * Ivana Knežić 500 kn * Elvira Žmak 100 kn * Asja Palinić Cvitanović 100 kn * David Ivšić 50 kn * Sandra Mrakovčić 100 kn * Tanja Vetma 50 kn * Slavica Drakulić 50 kn * Medicinsko-biokemijski laboratoriј 300 kn * Klara Oštric 800 kn * Zvonko Slivac 50 kn * Vlatka Gotić 20 kn * Jelene Krželj 50 kn * Nikola Rožić 200 kn * Milovan Ravnić 200 kn * Anda Škevin 100 kn * Gabrijela Stepić 300 kn * Marica Cenković Telebar 50 kn * Josipa Hutinski 50 kn * Jozefina Škarica 100 kn * Ivana Katavić 300 kn * Kaja Zugaj 100 kn * Vinko Bošnjak 100 kn * Iva Culo 500 kn * Blažena Sarić 50 kn * Ornela Peršić 50 kn * Ana Hrgović 50 kn * Dragica Milošević 50 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Vinka Kuzmanić 100 kn * Biserka Pešut 50 kn * Mirjana Rožić 1.400 kn * Biser Metal d.o.o. 500 kn * Župa Njivice 1.300 kn * Lucija Lukan 50 kn * Marija Jurčević 50 kn * Branka Past 200 kn

kn * Stanko Milić 100 kn * Kćeri Božje Ljubavi, Dubrava 500 kn * Darko Papac 200 kn * Gordana Jurković 300 kn * Župa Mučeništva Sv. Ivana Krstitelja, Osijek 282 kn * Dulčić Prošper 50 kn * Adela Karminski 50 kn * Anton Kaić 20 kn * Župa Orehošica 150 kn * Natko Blagojević 100 kn * Ivanka Matijašević 30 kn * Kate Mihočević 100 kn * Zdravko Svirčić 130 kn * Bitnomia 1.000 kn * Violeta Guberac 100 kn * Luca Radman 20 kn * Meri Saganić 100 kn * Zrinka Martinić 500 kn * Pero Petanjak 50 kn * Marija Štrok 50 kn * Anton Milokanović 50 kn * Ivana Zetica 40 kn * Darko Oprauš 100 kn * Ivanka Benjak 100 kn * Mate Burčul 100 kn * Silvestra Kolega 400 kn * Mile Prskalo 100 kn * Molitvena zajednica, Solin 980 kn * Zdenka Baraba 200 kn * Ivana Katavić 100 kn * Sandra Kliman 50 kn * Mirjana Fitz 50 kn * Marija Rasporović 30 kn * Sestre sv. Križa, Županja 100 kn * Đurđica Durasek 30 kn * Đarko Brajdić 100 kn * A. Harča 20 kn * Vedran Višnjić 100 kn * Ankica Slade 100 kn * Slavica Drakulić 50 kn * Marco Giovanni Ferrini 200 kn * Marin Martin 200 kn * Božo Butko 100 kn * Darko Oslaković 80 kn * Marija Vuković 200 kn * Karolina Cvrtak 300 kn * Svetmir Međi Sidić 300 kn * Marijana Šimić 100 kn * Dinka Ilić-Roller 50 kn * Ana Sandalić 50 kn * Valentina Lenardić 300 kn * Đuro Marceković 100 kn * Tina Poslek 100 kn * Gabrijela Stepić 400 kn * Božena Petek 15 kn * Jozefina Škarica 100 kn * Ambroz Čiviljak 400 kn * Karmela Raić 50 kn

ZA POŠTANSKE MARKICE:

Nada Krkač * L.P.T., Mali Lošinj * Župa Sv. Petra, Zagreb * Služavke Malog Isusa, Pitomača * Župa Duha Svetoga, Slavonski Brod * Varaždinska biskupija, Biskupijski ordinarijat

MISIJSKA KRIŽALJKA – prosinac 2018.

Radosna vijest	Napisan tekst	Izmisljeno biće	Zrak	Vrsta haljine	Ivan odmilja	Apostol iz Betsaide	Radius	Aluminij	Prsa	Avari	Kalij	Osamljen	
Svetac zaštitnik misije													
Vrsta zmije (množ.)							Kruh (mak.) Otmjeno						Glosanje psa Bubuljice
Nezakonitosti													
Abrahamova žena						Država Ilira							Rotor Jednom (eng.)
				Vrsta pića (množ.)					Dio lica Mlaz vode				
				Pokaz. zamjenica Prijedlog					Borbeno vozilo Potvrđ. riječ				
				Osobna zamjenica			Dubrovnik Š				Rimski 101 Ć		
				Vrijeme prije Božića									

Rješenja iz prošlog broja: ŽULJEVIĆ, LUČIĆ, MARINČIĆ, IVANOVIĆ.

